

FishBase

FishBase Symposium 2008 – Våra hotade fiskar

Måndagen den 3 november 2008

Hörsalen, Naturhistoriska riksmuseet, Frescativägen 40

Sammandrag av föreläsningarna

Isabella Lövin

Journalist, författare och redaktör. isabella.lovin (vid) telia.com

Tyst hav – jakten på den sista matfisken

Journalisten Isabella Lövin, författare till boken "Tyst hav", berättar om att utfiskningen av våra hav håller på att förändra havets ekosystem. Det största hotet mot fisken är inte längre miljögifter utan utfiskningen: trålfisket och de enorma fartyg som tömmer fiskevattnen, olagligt eller helt lagligt. Det står illa till med fiskebestånden både i svenska hav och i världshaven — frågan är bara hur illa. När arter försvinner förändras balansen, vilket på sikt även kan påverka miljön på land.

Joakim Hjelm

Laboratoriechef, Fiskeriverkets Havsfiskelaboratorium. joakim.hjelm (vid) fiskeriverket.se

Vad håller torskbestånden nere?

Internationella havsforskningsrådet, ICES, har under ett antal år låtit meddela att torskbestånden i Östersjön är hotade. De senaste åren har ICES rapporterar att östra torskbeståndet ligger på historiskt låga nivåer, även om en ökning i lekbiomassa har observerats sedan 2005 som ett resultat av relativt god rekrytering medan det inte ser riktigt lika positivt ut för det västra beståndet. Frågan är vad som begränsar lekbiomassan av torsk i Östersjön? Vi vet idag att det finns en stark koppling mellan fiskerimortalitet och beståndets storlek, men det finns även indikationer att missgynnsamma miljöförhållanden, framförallt på grund av låga syrehalter genom ett lågt saltvatteninflöde från Nordsjön, kan påverka torskrekryteringen. Dessutom har analyser av Östersjöns ekosystem indikerat att Östersjön genomgått ett systemskifte i form av ändrad födovävs-sammansättning och samt ändrade miljöförhållanden. I denna presentation kommer jag att kortfattat gå igenom de faktorer som begränsar lekbiomassan av torsk i Östersjön och hur detta i förlängningen kan påverka förvaltningen av Östersjöns havsmiljö.

Agnetha Alriksson

Departementssekreterare, Jordbruksdepartementet, jakt-, fiske- och sameenheten. agnetha.alriksson (vid) agriculture.ministry.se

Jordbruksdepartementets arbete med fisk och fiskefrågor

Jordbruksdepartementet ansvarar bland annat för frågor som gäller jordbruk, fiske, rennäring, samefrågor, djurskydd, livsmedel samt jakt och viltvård. Fiskeripolitiken är ett av de gemensamma politikområdena inom EU, vilket innebär att alla gemenskapens länder omfattas av samma bestämmelser. Den reglerar alla aspekter på fisket, från havet till konsumenten. Det övergripande målet för den gemensamma fiskeripolitiken är att nyttjandet ska vara hållbart ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt hänseende. Nationella regler kan medlemsländerna införa i begränsad omfattning.

Föredraget ger en kort beskrivning av regeringskansliets arbetsprocess med fisk och fiskefrågor inom EU-samarbetet liksom arbetet inom multilaterala och regionala organisationer.

Gordon McGregor Reid

Professor Gordon McGregor Reid, director general, NEZS Chester Zoo, chair IUCN SSC / WI Freshwater Fish Specialist Group. gordon (vid) chesterzoo.org

Global conservation of freshwater fishes: the role of the Freshwater Fish Specialist Group (FFSG)

The Freshwater Fish Specialist Group (FFSG) was established in 2004 as a joint partnership between the IUCN Species Survival Commission and Wetlands International. The FFSG's vision is 'Freshwater Fishes sustained in their natural environments'. As such, the group is concerned with conserving the aquatic environment worldwide and maintaining sustainable fisheries in relation to people and water resource use. Approximately 54% (14,500 species) of fishes occur in freshwater environments. As well making up a major part of global biodiversity, freshwater fishes are of major economic, scientific, social and cultural importance. Yet, freshwater fishes face a multitude of threats including habitat alteration, deforestation, water extraction, pollution, invasive species, overexploitation and climate change. According to the IUCN Red List of Threatened Species™, approximately 43% of all freshwater fishes assessed to date are threatened. Indeed, the United Nations have forecast that 20% of freshwater fishes could go extinct within the next 30 years.

Chaired by Professor Gordon McGregor Reid (Director General, NEZS Chester Zoo), the FFSG contains a diverse global network of 45 expert members plus contact with a wider community of freshwater biodiversity conservation experts. The FFSG is divided into 16 geographic regions, each managed by a regional co-ordinator or 'chair'. There are also eight expert advisors on specific fields such as taxonomy, biodiversity, migratory species, fisheries, aquaculture, education and training, *ex-situ* conservation, cryobiology, genetic resource banking and re-introductions.

We are working together in a number of areas including strategy and policy development, provision of technical information and advice, training and education, Red Listing and biodiversity assessments. This is to tackle our biggest challenge: the development of a practical, global strategy for freshwater fish conservation in the face of species extinction and rapidly declining freshwater fisheries worldwide.

Anne-Christine Brusendorff

Generalsekretære Helsingforskommissionen (HELCOM), [anne.christine.brusendorff \(vid\) helcom.fi](mailto:anne.christine.brusendorff@helcom.fi)

HELCOM - integrering af miljøhensyn i andre sektor politikker

I november 2007 vedtog ministre samt ledende embedsmænd fra de ni Østersølande samt den Europæiske Kommission en aktionsplan for Østersøen. Aktionsplanen er forankret i en økosystembaseret forvaltning, der tager sit udgangspunkt i Østersøens tilstand, de aktiviteter og faktorer der medfører denne tilstand og på baggrund heraf fastsætter hvilke konkrete handlinger, der er nødvendige for at opnå en god miljøtilstand.

Den økosystembaserede forvaltning – og HELCOMs Østersø Aktionsplan - adskiller sig fra tidligere forvaltninger idet:

- den ved hjælp af miljømålsætninger beskriver hvad der skal forstås ved en Østersø i god miljøtilstand,
- fastsætter miljømål, hvis opfyldelse kan måles gennem brug af indikatorer
- omfatter alle elementer af det marine økosystem, og går dermed på tværs af marine sektorer.

HELCOMs Østersø Aktionsplan omfatter fire overordnede segmenter; overgødsning, farlige stoffer, den stigende søtransport og disses indvirkninger på Østersøens biodiversitet, herunder udpegning af marine beskyttede områder, handlinger til beskyttelse af truede plante- og dyrearter, samt planlægning på havet til sikring af såvel natur- og miljøinteresserne som lovlig udnyttelse af havets ressourcer.

For at sikre implementeringen af de aktiviteter i aktionsplanen, der omfatter både miljø – og fiskerisektoren havde HELCOM et første møde i september med deltagere fra de to administrationer i de ni østersølande samt den Europæiske Kommission.

HELCOMs Østersø Aktionsplan er blevet anerkendt som en proaktiv implementering af EUs Havstrategi direktiv, og er dermed en hjælp for HELCOMs EU medlemsstater, der ifølge direktivet skal udarbejde nationale marine strategier.

Hans Lassen

Head of Advisory Programme, International Council for the Exploration of the Sea (ICES). hans (vid) ices.dk

ICES och trendanalys av fångstdata

ICES er den internationale organisation der baseret på samarbejde mellem de nationale videnskabelige institutioner rådgiver om udnyttelse af fiskerressourcerne i det Nordøstlige Atlanterhav og Østersøen. Denne rådgivning afleveres årligt og kan findes på <http://www.ices.dk>

ICES rådgiver på basis af internationale aftaler som medlemslandene (alle lande med kyst til Østersøen og Nordøst Atlanten) har indgået. De vigtigste af disse aftaler er UN fiskeriaftale fra 1995 (Precautionary Approach), Reykjavik (2001) (Ecosystem based management) og WSSD (Johannisburg 2002) (Sustainable fisheries in 2015 og Maximum sustainable yield). ICES rådgiver i relation til den eksisterende fiskeriforvaltning (EU CFP, NEAFC og en række bilaterale aftaler).

ICES's rådgivning arbejder med de store marine bestande, typisk hvor flere lande udnytter ressourcen. ICES arbejder på basis af input fra flere kilder: sampling af fangster fra det kommercielle fiskeri, data fra havundersøgelsesskibe, og vor biologiske forståelse af økosystemet.

Fiskebestandene i Nordøst Atlanten er kraftigt beskattede og mange bestande er fisket til lave biomasse niveauer. De store pelagiske bestande (Makrel, Norsk vårgydende sild, Blåhvilling, hestemakrel) som udgør 25-30% af de totale landinger fra Nordøst Atlanten og en række sildebestande fiskes mere forsigtigt end f.eks. bundfiskene i Østersøen og Nordsøen og dette modificerer billedet. Forskningsindsatsen har rettet sig mod de store bestande og mod de meget hårdt beskattede bestande hvilket skal huskes ved en diskussion i en biodiversitets sammenhæng – der er ca 140 arter i Østersøen, men kun ICES bestandsvurdering af 6: torsk, skrubbe, sild, brisling, laks og havørred. Der forligger lokale vurderinger af kystnære bestande.

Ved årsag-effekt analyse af trends i fangster og biomasser er fiskeriet en af flere faktorer. er Fiskerierne på målarterne er en meget væsentlig faktor for hvordan disse arter udvikler sig, men de biologiske systemer ændres løbende bl.a drevet af klimændringer. I det korte perspektiv er der en række miljøfaktorer der betinger f.eks. årgangsstyrker og dermed svingninger fra år-til-år. Forvaltning skal baseres på en dynamisk opfattelse af systemerne.

Den generelle udvikling er mod økosystem forvaltning er i Østersøen bl.a repræsenteret ved HELCOM's 'Baltic Action Plan'. ICES udvikler rådgivningen i takt og helst lidt foran denne udvikling.

Rainer Froese

FishBase coordinator, Leibniz-Institut für Meereswissenschaften IfM-GEOMAR, University of Kiel. rfroese (vid) ifm-geomar.de

Fishes under threat: an analysis of the fishes in the 2007 IUCN Red List

In 1999 we published an analysis of the fishes in the 1996 IUCN Red List. Eleven years later

we revisit that analysis with the much expanded data available in FishBase and in the current IUCN Red List. Especially, we examine whether the factors that we identified as contributing to the threats and likelihood of extinction of fishes have passed the test of time:

- (1) dependence on freshwater;
- (2) restricted range;
- (3) in countries with high population density;
- (4) dependence on migrations;
- (5) low trophic level;
- (6) large size;
- (7) egg-scattering in freshwaters;
- (8) many introduced fishes;
- (9) being rare.

Yvonne Lundell

Handläggare, Naturvårdsverket, naturresursavdelningen, viltförvaltningsenheten. yvonne.lundell (vid naturvardsverket.se)

Ål, CITES och Naturvårdsverket

Världens länder har kommit överens om att reglera handeln med europeisk ål. Det är ett första steg för att rädda ålen från utrotning. Sverige och EU har drivit frågan i CITES, konventionen om internationell handel med hotade arter. Naturvårdsverket har haft ansvaret att föra vidare det svenska förslaget. Under 2008 kommer regleringen att träda i kraft, och innan dess ska en handbok för identifiering av ål tas fram.

Vid CITES 14:e partsmöte i Haag den 3-15 juni 2007 antogs förslaget om att lista ål på CITES bilaga II till konventionen (EUs bilaga B). Listningen på bilaga II innebär att det krävs exporttillstånd för att sälja europeisk ål från EU. Skulle EU importera europeisk ål krävs också ett importtillstånd, eftersom EU har strängare regler för import än andra medlemsstater inom CITES. Beslutet att kontrollera handeln genom CITES är en omedelbar handling, som tillsammans med andra åtgärder gör att det på sikt ska gå att rädda ålen från utrotning. Idag exporteras mer än hälften av den ål som fångas till Kina och Sydkorea för odling.

Ålbeståndet har minskat drastiskt de senaste 30 åren. Det är nu nere på 1-5 procent jämfört med vad som fanns i slutet av 1970-talet. På ålens väg till och från Sargassohavet, där den leker, utsätts arten för många hot och hinder.

EU:s jordbruks- och fiskeministrar har enats om en återhämtningsplan för den europeiska ålen. Varje EU-land ska se över sitt ålbestånd genom att identifiera problem och ta fram planer för att bevara arten. Sverige har sin plan klar och bland annat ska man försöka underlätta ålens vandring till Sargassohavet genom att skapa passager i älvar och åar. I Sverige är ålfiske också förbjudet sedan den 1 maj 2007. Småskaliga kust- och insjöfiskare, för vilka ål är en viktig del av ekonomin, kan dock få speciellt tillstånd för fortsatt ålfiske.

Fakta om CITES: Över 3 000 djurarter och 28 000 växtarter hotas på grund av att man handlar med dem. För att skydda och bevara arterna antogs 1973 konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter, CITES. I juli 1975 trädde konventionen i kraft. I dag har 171 av världens länder antagit konventionen. EU har genomfört CITES-konventionen i en egen förordning (Rådets förordning [EG] nr 338/97 om skyddet av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem).